सत्यमेव जयते

आर्थिक गणना-२००५
अस्थायी निष्कर्ष
महाराष्ट्र राज्य

ECONOMIC CENSUS-2005
PROVISIONAL RESULTS
MAHARASHTRA STATE

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,
नियोजन विभाग,महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

DIRECTORATE OF ECONOMICS & STATISTICS,
PLANNING DEPARTMENT,GOVERNMENT OF MAHARASHTRA,MUMBAI.

D. R. Bhosale
Director & Additional Census Commissioner

सत्यमेव जयते

Directorate of Economics & Statistics,
Maharashtra state

PREFACE

The Central Statistical Organisation (CSO) conducted Fifth Economic Census in 2005 in all the states /UTs in collaboration with state Directorate of Economics and Statistics (DES). Accordingly, the DES, Government of Maharashtra participated in the Fifth Economic Census.

2. The fieldwork of the Fifth Economic Census in Maharashtra was started in May, 2005 and was completed by September, 2005. The Economic Census covered all agricultural and non-agricultural enterprises excepting those engaged in crop production and plantation. The first Economic Census was conducted in 1977, second in 1980, third in 1990 and fourth in 1998.

3. In the Fifth Economic Census the information was collected through four schedules viz 1) House list 2) Enterprise schedule 3) Enterprise Abstract schedule and 4) Address slip. Address Slip Schedule was introduced for the first time in which addresses of the enterprises employing 10 or more workers were collected . The Directory of Enterprises will be generated from address slip. For the first time, the Intelligence Character Recognition (ICR) Technology is being used for processing the data collected in the Fifth Economic Census.

4. This Report is based on the Quick Manual Tabulation of data collected in the Enterprise Abstract Schedule. The detailed results would be available after complete processing of data.

5. I would like to put on record the encouragement and guidance provided by the CSO, Government of India & Chief Secretary and Principal Secretary, Planning Department, Government of Maharashtra without which the conduct of Economic Census work would not have been possible. I appreciate all the officials of this Directorate of Economics & Statistics for the hard work they have put in for bringing out this Report.

DRBhosale

August , 2006.

D. R. Bhosale

पाचवी आर्थिक गणना-२००५
शीघ्र तक्तीकरणावर आधारित निष्कर्ष
(अस्थायी)

प्रस्तावना

भारत सरकारची केंद्रीय सांख्यिकी संघटना व राज्य शासनाचे अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मूलभूत सांख्यिकी आकडेवारी गोळा करणे व ती संकलित करण्यामध्ये प्रमुख भूमिका बजावत असतात. अर्थव्यवस्थेतील कृषि क्षेत्र व संघटित बिगर-कृषि क्षेत्रातील किमान आवश्यक आकडेवारी उपलब्ध आहे. परंतु बिगर-कृषि असंघटित क्षेत्र हे विखुरलेले असल्यामुळे त्याबाबतच्या माहितीमध्ये बऱ्याच उणीवा आहेत. आर्थिक गणनेमुळे बिगर-कृषि क्षेत्रातील मूलभूत माहिती उपलब्ध होत असल्याने ही उणीव भरून काढण्यास मदत होते.

२. आर्थिक गणना ही देशाच्या भौगोलिक सीमांतर्गत असलेल्या सर्व उपक्रमांची अधिकृत गणना होय. उपक्रमांची सविस्तर पश्चात पाहणी घेण्यासाठी अद्ययावत आकडेवारी उपलब्ध होण्यास आर्थिक गणनेची मदत होते. त्याचप्रमाणे निरनिराळ्या आर्थिक कार्यात गुंतलेल्या उपक्रमांची संख्या व वितरण या विषयीची माहिती आर्थिक गणनेतून मिळते. आर्थिक गणनेचे महत्त्व लक्षात घेऊन केंद्रीय सांख्यिकी संघटनेने १९७६ मध्ये 'आर्थिक गणना' ही योजना सुरू केली. त्यानंतर केंद्रीय सांख्यिकी संघटनेने १९७७, १९८०, १९९० व १९९८ या वर्षात चार आर्थिक गणना आयोजित केल्या.

पाचवी आर्थिक गणना

३. त्यानंतर २००५ मध्ये सर्व राज्य व केंद्रशासित प्रदेशात पाचव्या आर्थिक गणनेचे आयोजन करण्यात आले. पाचव्या आर्थिक गणनेत कृषि व बिगर-कृषि क्षेत्रातील सर्व आर्थिक कार्यांचा (पीक उत्पादन व मळे वगळून) समावेश करण्यात आला होता. उपक्रम म्हणजे वस्तूंचे उत्पादन किंवा मालाचे वितरण आणि/किंवा सेवा या आर्थिक कार्यात गुंतलेला व सामान्यत: नियमितपणे वेतनावर कामगार कार्यरत असलेला किंवा नसलेला घटक होय. आर्थिक गणनेत अर्थ-व्यवस्थेतील कृषि (पीक उत्पादन व मळे वगळून) व बिगर-कृषि क्षेत्रातील केवळ स्वत:च्या उपभोगासाठी असलेले उपक्रम वगळून इतर

Fifth Economic Census - 2005
Results based on Quick Tabulation (Provisional)

Introduction

The Central Statistical Organisation (CSO) of the Government of India and the Directorate of Economics and Statistics (DES) of the State Government are playing the key role in collection and compilation of basic statistical data. Adequate data is available in agricultural sector and organized non-agricultural sector. However, there are considerable data gaps in respect of unorganized non-agricultural sector due to its scattered nature. The Economic Census (EC) helps in bridging the gap by providing basic data on non-agricultural sector.

2. The Economic Census is the complete count of all entrepreneurial units located within the geographical boundaries of the country. The Economic Census helps to generate update trend of enterprises for detailed follow-up surveys. It provides data on number and distribution of enterprises engaged in different types of economic activities. Looking into the importance of the Economic Census, the CSO launched a scheme of 'Economic Census' in 1976. Since then, the CSO has conducted four Economic Censuses in the years 1977, 1980, 1990 and 1998.

Fifth Economic Census

3. In 2005 the Fifth Economic Census was conducted in all the States/Union Territories. All economic activities (agriculture and non-agriculture) except those involved in crop production and plantation were covered under the Fifth Economic Census. An enterprise is an entrepreneurial unit, which is engaged in production and/or distribution of goods and/or services and may have or not hired worker on a fairly regular basis. The Economic Census covered all the enterprises including establishments (excluding those involved in crop

सर्व वस्तू उत्पादन, वितरण व सेवा पुरविणे या उपक्रमांचा समावेश करण्यात येतो. राज्यात व केंद्रशासित प्रदेशात पाचव्या आर्थिक गणनेची अंमलबजावणी करण्यासाठी अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय प्रमुख संस्था होती. राज्यातील आर्थिक गणनेशी संबंधित असलेल्या अधिकाऱ्यांसाठी आर्थिक गणनेची संकल्पना, व्याख्या व पत्रकांतील माहिती गोळा करण्यासाठी आवश्यक असलेले प्रशिक्षण केंद्रिय सांख्यिकी संघटनेने आयोजित केले होते. त्यानंतरचे राज्यातील दुय्यम स्तरावरील अधिकारी म्हणजे चार्ज अधिकारी, पर्यवेक्षक व प्रगणक यांचेसाठी आवश्यक असलेले प्रशिक्षण संबंधित अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाने आयोजित केले होते. राज्यात पाचव्या आर्थिक गणनेचे क्षेत्रीय काम मे २००५ मध्ये सुरू करून सप्टेंबर, २००५ पर्यंत पूर्ण करण्यात आले. माहिती गोळा करण्यासाठी १) घरयादी, २)उद्योग प्रपत्र ३) उद्योग गोषवारा ४) पत्ताचिठ्ठी या चार प्रपत्रकांचा वापर करण्यात आला. पाचव्या आर्थिक गणनेत पत्ताचिठ्ठी या प्रपत्रकाचा प्रथमच समावेश करण्यात आला, त्यात ज्या उपक्रमांत दहा किंवा अधिक कामगार कार्यरत आहेत अशा मोठ्या उपक्रमांची निर्देशिका तयार करण्यासाठी माहिती संकलित करण्यात आली. पाचव्या आर्थिक गणनेत ग्रामीण भागात गणना खेडे हे तर नागरी भागात राष्ट्रीय नमुना पाहणी संघटनेच्या क्षेत्र संकार्य प्रभागाने तयार केलेले यु.एफ.एस. गट असे प्राथमिक घटक होते.

पाचव्या आर्थिक गणनेचे निष्कर्ष

४. आर्थिक गणने दरम्यान संकलित करण्यात आलेल्या माहितीचे ICR तंत्रज्ञानाद्वारे संस्करण करण्याचे काम प्रगतिपथावर असून सविस्तर निष्कर्ष तयार करण्यास अजून काही कालावधी लागण्याची शक्यता आहे. हे विचारात घेऊन, आर्थिक गणनेचे शीघ्र निष्कर्ष उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टिकोनातून उद्योग गोषवारा प्रपत्रकात संकलित करण्यात आलेल्या माहितीचे देशातील सर्व राज्यांतील/केंद्रशासित प्रदेशातील अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयामार्फत शीघ्र तक्तीकरण करण्यात आले. शीघ्र तक्तीकरणावर आधारित निष्कर्ष पुर्णत: अस्थायी स्वरुपाचे असून सविस्तर तक्तीकरण उपलब्ध झाल्यानंतर बदलण्याची शक्यता आहे.

production and plantation), which are engaged in production and/or distribution of goods and/or services other than for the sole purposes of own consumption. The Directorate of Economics and Statistics were the Nodal Agencies for executing Fifth Economic Census in the States/Union Territories. The Central Statistical Organisation conducted training programmes regarding concepts and definitions and canvassing of all the schedules to the States officials involved in the census. Further training programmes for lower level officials like Charge Officers, Enumerators and Supervisors were organized by the respective DES staff. The field work of Fifth Economic Census was started in May, 2005 and was over by September, 2005 in the State. The information was collected through 4 schedules viz. 1) House List 2) Enterprise Schedule 3) Enterprise Abstract and 4) Address Slip. An Address Slip was a new schedule introduced for Fifth Economic Census, in which, the information from enterprises employing 10 or more workers was collected for compilation of a directory of larger enterprises. In the Fifth Economic Census, census village was the primary unit in rural areas while the Urban Frame Survey Block (UFSB) formed by the Field Operation Divisions of National Sample Survey Organization (NSSO) was the primary unit in urban areas.

Results of Fifth Economic Census

4. The entire data collected under the census is in process by applying Intelligence Character Recognition (ICR) Technology and may take some more time for detailed results and with a view to making quick estimates available for the census, the information collected in the enterprise abstract schedule is quickly tabulated by all the DES/Union Territories in the country. The results based on this tabulation are purely provisional and may change after detailed tabulation is available.

राष्ट्रीय स्तर

५. केंद्रिय सांख्यिकी संघटनेने जून २००६ मध्ये पाचव्या आर्थिक गणनेचे राष्ट्रीय स्तरावरील अस्थायी निष्कर्ष प्रकाशित केले असून त्याची काही ठळक वैशिष्ट्ये पुढील प्रमाणे आहेत.

उपक्रम

६. अस्थायी निष्कर्षानुसार देशातील पीक उत्पादन व मळे वगळता इतर निरनिराळ्या आर्थिक कार्यात गुंतलेल्या उपक्रमांची संख्या ४२१.२ लाख आहे. यापैकी २५८.१ लाख उपक्रम (६१.३ टक्के) ग्रामीण भागात आहेत. तर, १६३.१ लाख (३८.७ टक्के) उपक्रम नागरी भागात आहेत. जवळपास ८५ टक्के उपक्रम बिगर-कृषि कार्यात गुंतलेले आहेत. तर, उर्वरित उपक्रम कृषि कार्यात (पीक उत्पादन व मळे वगळून) गुंतलेले आहेत. १० किंवा अधिक कामगार असलेल्या उपक्रमांची संख्या ५.८३ लाख असून ती देशातील एकूण उपक्रमांच्या १.४ टक्के आहे. या पैकी २.२५ लाख उपक्रम ग्रामीण भागात तर ३.५८ लाख उपक्रम नागरी भागातील आहेत. उपक्रमांच्या संख्येनुसार तामिळनाडू (एकूण उपक्रमांच्या १०.५६ टक्के हिस्सा), महाराष्ट्र (१०.३९ टक्के हिस्सा), पश्चिम बंगाल (१०.१७ टक्के), आंध्रप्रदेश (९.५५ टक्के) व उत्तर प्रदेश (९.५३ टक्के) ही देशातील पाच प्रमुख राज्ये आहेत.

रोजगार

७. देशातील सर्व उपक्रमांत मिळून कार्यरत असलेल्या व्यक्तींची एकूण संख्या ९८९.७ लाख असून ती ग्रामीण व नागरी भागात सारख्या प्रमाणात आहे. वेतनावर कार्यरत असलेल्या व्यक्तींचे प्रमाण एकूण कार्यरत व्यक्तींच्या ५२ टक्के आहे. प्रौढ स्त्री कामगारांचे एकूण कार्यरत व्यक्तींशी प्रमाण १९ टक्के आहे, तर ग्रामीण व नागरी भागात हे प्रमाण अनुक्रमे २४ टक्के व १४ टक्के आहे. राष्ट्रीय पातळीवर प्रती उपक्रम रोजगाराचे सरासरी प्रमाण २.३५ आहे. तर ग्रामीण व नागरी भागात हे प्रमाण अनुक्रमे १.९४ आणि २.९९ आहे. एकूण रोजगारात ११.९५ टक्के वाटा असणारे महाराष्ट्र देशातील प्रथम क्रमांकाचे राज्य आहे. त्या खालोखाल तामिळनाडू (९.९७ टक्के), पश्चिम बंगाल (९.४२ टक्के), आंध्र प्रदेश (८.९६ टक्के) व उत्तर प्रदेश (८.६३ टक्के) यांचा क्रमांक लागतो.

All-India level

5. The Central Statistical Organisation published all-India provisional results of Fifth Economic Census in June, 2006 and some salient features are given below:

Enterprises

6. As per the Provisional Results, there are 421.2 lakh enterprises in the country engaged in different economic activities other than crop production and plantation. Out of these, 258.1 lakh enterprises (61.3 per cent) are in the rural areas and 163.1 lakh enterprises (38.7 per cent) in the urban areas. About 85 per cent of the enterprises are engaged in non-agricultural activities and the remaining in the agricultural activities other than crop production and plantation. There are about 5.83 lakh enterprises, which employed 10 or more workers, accounting 1.4 per cent of the total enterprises. Out of these, 2.25 lakh enterprises are in the rural areas and 3.58 lakh enterprises are in the urban areas. In terms of number of enterprises, top 5 States in the country are Tamil Nadu (having a share of 10.56 per cent) of total enterprises followed by Maharashtra (share of 10.39 per cent), West Bengal (10.17 per cent), Andhra Pradesh (9.55 per cent) and Uttar Pradesh (9.53 per cent).

Employment

7. The total number of persons working in all the enterprises is 989.7 lakh more or less equally distributed in rural and urban areas. The hired workers accounted for about 52 per cent of the total persons employed. The adult female workers accounted for about 19 per cent of the total persons employed and the corresponding figures in the rural and urban areas are 24 per cent and 14 per cent respectively. At all-India level the average employment per enterprise is 2.35 and the corresponding figures for rural and urban areas are 1.94 and 2.99 respectively. In terms of total employment, Maharashtra is the first State having share of 11.95 per cent of the total employment in the country followed by Tamil Nadu (9.97 per cent), West Bengal (9.42 per cent), Andhra Pradesh (8.96 per cent) and Uttar Pradesh (8.63 per cent).

महाराष्ट्र राज्याचे निष्कर्ष

८. महाराष्ट्र राज्यातील पाचव्या आर्थिक गणनेची ठळक वैशिष्ट्ये खालील तक्ता क्रमांक १ मध्ये दिली आहेत.

Maharashtra's Result

8. The salient features of the Fifth Economic Census for Maharashtra State are presented in Table No.1, below.

तक्ता क्रमांक/ TABLE NO. 1

महाराष्ट्र राज्यातील पाचव्या आर्थिक गणनेची ठळक वैशिष्ट्ये (पीक उत्पादन व मळे वगळून)

Salient features of the Fifth Economic Census(Excluding crop production and plantation)

(आकडे संपूर्णत: अस्थायी स्वरुपाचे आहेत) *(Figures are purely provisional)*

अनु. Sr. No.	बाब	ग्रामीण Rural	शहरी Urban	एकूण Combined	Item
1	अ) उपक्रमांची संख्या (हजारांत)	2,262	2,113	4,375	a) Number of enterprises (in 000)
	ब) टक्केवारी	51.70	48.30	100.00	b) Percentage share
2	कृषि उपक्रमांची टक्केवारी	26.60	1.72	14.60	Percentage of agricultural enterprises
3	अ) उपक्रमांची संख्या (हजारांत)				a)Number of enterprises (in 000)
	i) मोकळ्या जागेतील	453	324	777	i) Without premises
	ii) दहा किंवा अधिक कामगार असलेले	29	57	86	ii) Having 10 or more workers
	ब) एकूण उपक्रमांतील टक्केवारी				b) Percentage share in total enterprises
	i) मोकळ्या जागेतील	20.02	15.34	17.76	i) Without premises
	ii) दहा किंवा अधिक कामगार असलेले	1.29	2.67	1.96	ii) Having 10 or more workers
4	आर्थिक गणना १९९८च्या तुलनेत उपक्रमांचा सरासरी वार्षिक वृद्धीदर	4.95	3.86	4.41	Average annual growth rate in enterprises over Economic Census 1998
5	अ) कार्यरत असलेल्या एकूण व्यक्तींची संख्या (हजारांत)	4,625	7,201	11,827	a) Number of persons employed (in 000)
	ब) टक्केवारी	39.11	60.89	100.00	b) Percentage share
6	कार्यरत असलेल्या एकूण व्यक्तींपैकी वेतनावर कार्यरत असलेल्या व्यक्तींची टक्केवारी	46.00	69.10	60.10	Percentage of hired workers in the total persons employed
7	कार्यरत असलेल्या एकूण व्यक्तींपैकी प्रौढ स्त्रीयांची टक्केवारी	16.60	13.50	14.70	Percentage of total adult female workers in the total persons employed
8	आर्थिक गणना १९९८ च्या तुलनेत एकूण रोजगाराचा सरासरी वार्षिक वृद्धीदर	3.29	0.91	1.79	Average annual growth rate in total employment over Economic Census 1998

९. पाचव्या आर्थिक गणनेनुसार राज्यातील उपक्रमांची एकूण संख्या ४३,७४,७६७ इतकी आहे व ती चौथ्या आर्थिक गणनेच्या ३२,३४,०२२ उपक्रमांच्या तुलनेत ३५.२७ टक्क्यांनी जास्त आहे. त्याचप्रमाणे सर्व उपक्रमांत कार्यरत असलेल्या व्यक्तींची संख्या १०४.४५ लाखांवरून (चौथी आर्थिक गणना) १३.४ टक्क्यांनी वाढून ११८.२६ लाख इतकी झाली. ग्रामीण व नागरी क्षेत्रानुसार उपक्रमांची संख्या खालील तक्ता क्रमांक २ मध्ये दर्शविली आहे.

9. As per the Fifth Economic Census, 2005 the number of enterprises in the State is 43,74,767 as against 32,34,022 observed in the Fourth Economic Census showing an increase of about 35.27 per cent. Similarly, the number of persons working in all the enterprises increased from 104.45 lakh (Fourth Economic Census) to 118.26 lakh showing an increase of 13.4 per cent. The rural and urban area wise growth in number of enterprises is shown in Table No.2 below.

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 2

उपक्रमांच्या संख्येतील शेकडा वाढ

Percentage growth in number of Enterprises

(आकडे संपूर्णत: अस्थायी स्वरुपाचे आहेत) *(Figures are purely provisional)*

	प्रकार	आर्थिक गणना २००५ मधील उपक्रमांची संख्या No. of Enterprises in Economic Census 2005	आर्थिक गणना १९९८ मधील उपक्रमांची संख्या No. of Enterprises in Economic Census 1998	शेकडा वाढ Percentage Growth	Type
ग्रामीण/Rural	i) कृषि	6,02,477 (26.63)	4,88,692 (30.29)	23.28	Agricultural
	ii) बिगर-कृषि	16,59,558 (73.37)	11,24,660 (69.71)	47.56	Non-agricultural
	एकूण	22,62,035	16,13,352	40.21	Total
नागरी/Urban	i) कृषि	36,360 (1.72)	28,840 (1.78)	26.07	Agricultural
	ii) बिगर-कृषि	20,76,372 (98.28)	15,91,830 (98.22)	30.44	Non-agricultural
	एकूण	21,12,732	16,20,670	30.36	Total
एकूण/Total	i) कृषि	6,38,837 (14.6)	5,17,532 (16)	23.44	Agricultural
	ii) बिगर-कृषि	37,35,930 (85.4)	27,16,490 (84)	37.53	Non-agricultural
	एकूण	43,74,767	32,34,022	35.27	Total

टीप:- **कंसातील आकडे शेकडा प्रमाण दर्शवितात**

Note:-Figures in bracket represent percentage share

१०. एकूण उपक्रमांमधील कृषि उपक्रमांचे प्रमाण चौथ्या आर्थिक गणनेच्या १६ टक्क्यांच्या तुलनेत १४.६ टक्के इतके झाले आहे, ग्रामीण भागात हेच प्रमाण २६.६ टक्के इतके आहे, तर नागरी भागात हे प्रमाण केवळ १.७ टक्के इतके आहे.

10. The proportion of agricultural enterprises to total enterprises is 14.6 per cent as against 16 per cent observed in Fourth Economic Census. Similar percentage in rural areas is 26.6 per cent as against only 1.7 per cent in urban areas.

उपक्रमांची संख्या

Number of enterprises

पाच प्रमुख जिल्हे

Five major Districts

मुंबई	568367 (12.99)	Mumbai
कोल्हापूर	370412 (8.47)	Kolhapur
पुणे	344934 (7.88)	Pune
ठाणे	317476 (7.26)	Thane
औरंगाबाद	262114 (5.99)	Aurangabad

कंसातील आकडे शेकडा प्रमाण दर्शवितात

Figures in bracket represent percentage share

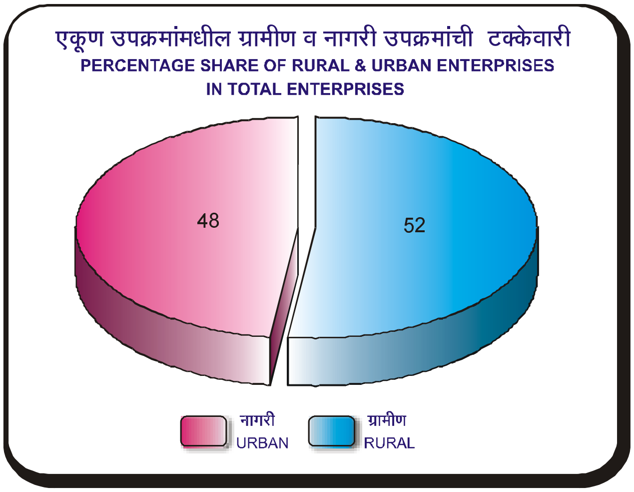

११. राज्यातील उपक्रमांची जिल्हानिहाय संख्या विचारात घेता मुंबई जिल्ह्याचा ५.६८ लाख उपक्रमांसह प्रथम क्रमांक लागतो. तर, त्या खालोखाल कोल्हापूर जिल्हा (३.७० लाख), पुणे (३.४५ लाख), ठाणे (३.१७ लाख) व औरंगाबाद (२.६२ लाख) यांचा क्रमांक लागतो.

11. If we consider the districtwise number of enterprises in the State, Mumbai district tops the list having 5.68 lakh enterprises followed by Kolhapur district (3.70 lakh), Pune (3.45 lakh), Thane (3.17 lakh) and Aurangabad (2.62 lakh).

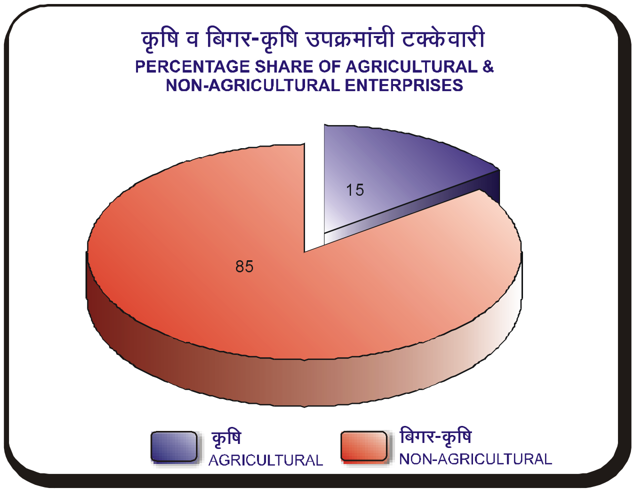

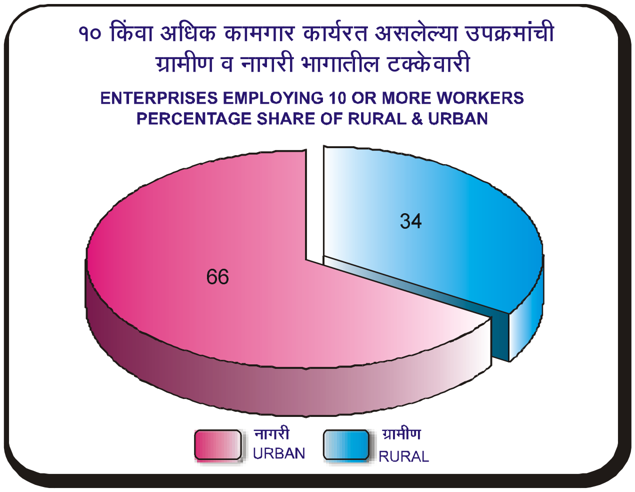

रोजगार

१२. या सर्व उपक्रमांत कार्यरत असलेल्या व्यक्तींची ग्रामीण व नागरी भागनिहाय संख्या तक्ता क्रमांक ३ मध्ये दर्शविली आहे.

Employment

12. The rural and urban areawise number of persons working in all these enterprises is presented in table No.3 below.

तक्ता क्रमांक /TABLE NO.3

सर्व उपक्रमांत कार्यरत असलेल्या व्यक्तींच्या संख्येतील शेकडा वाढ

Percentage Growth in Persons working in all Enterprises

(आकडे संपूर्णत: अस्थायी स्वरुपाचे आहेत) *(Figures are purely provisional)*

तपशील	आर्थिक गणना २००५ Economic Census 2005	आर्थिक गणना १९९८ Economic Census 1998	शेकडा वाढ Percentage Growth	Item
		ग्रामीण/Rural		
I) कार्यरत असलेल्या व्यक्तींची एकूण संख्या	46,25,398	36,88,254	25.41	Total Persons working
II) विना-वेतन व्यक्ती	24,97,541	22,46,232	11.19	Non-Hired Persons
III) विना-वेतन कार्यरत असलेल्या व्यक्तींची एकूण व्यक्तींशी टक्केवारी	54.0	60.90		Percentage of Non-Hired persons to total persons
		नागरी/Urban		
I) कार्यरत असलेल्या व्यक्तींची एकूण संख्या	72,01,168	67,56,464	6.58	Total Persons working
II) विना-वेतन व्यक्ती	22,24,073	19,94,327	11.52	Non-Hired Persons
III) विना-वेतन कार्यरत असलेल्या व्यक्तींची एकूण व्यक्तींशी टक्केवारी	30.88	29.52		Percentage of Non-Hired persons to total persons
		एकूण/Total		
I) कार्यरत असलेल्या व्यक्तींची एकूण संख्या	1,18,26,566	1,04,44,718	13.23	Total Persons working
II) विना-वेतन व्यक्ती	47,21,614	42,40,559	11.34	Non-Hired Persons
III) विना-वेतन कार्यरत असलेल्या व्यक्तींची एकूण व्यक्तींशी टक्केवारी	39.92	40.60		Percentage of Non-Hired persons to total persons

१३. पाचव्या आर्थिक गणनेनुसार सर्व उपक्रमांत कार्यरत असलेल्या व्यक्तींची संख्या ११८.२६ लाख इतकी आहे. जी चौथ्या आर्थिक गणनेत १०४.४४ लाख इतकी होती. जरी राज्यातील सर्व उपक्रमांतील कार्यरत असलेल्या व्यक्तींच्या संख्येतील वाढ १३.२३ टक्के असली तरी ग्रामीण भागातील कार्यरत असलेल्या व्यक्तींचे प्रमाण २५.४ टक्क्यांनी वाढले आहे, तर नागरी भागात हे प्रमाण ६.५८ टक्के म्हणजे ग्रामीण भागातील वाढीच्या जवळपास एक चतुर्थांश आहे.

13. The number of persons working in all enterprises as per Fifth Economic Census is 118.26 lakh as against 104.44 lakh in Fourth Economic Census. Though the overall growth in number of persons working in all enterprises of the State is 13.23 per cent, the number of persons working in rural areas has increased by 25.4 per cent while the growth is 6.58 per cent, in urban area, which is almost one-fourth of the growth in rural areas.

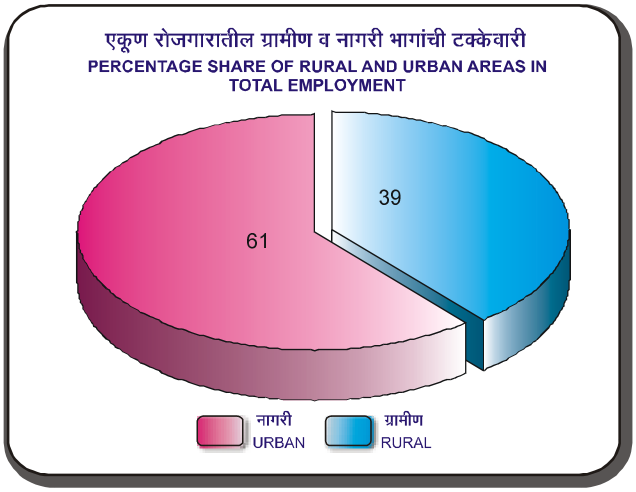

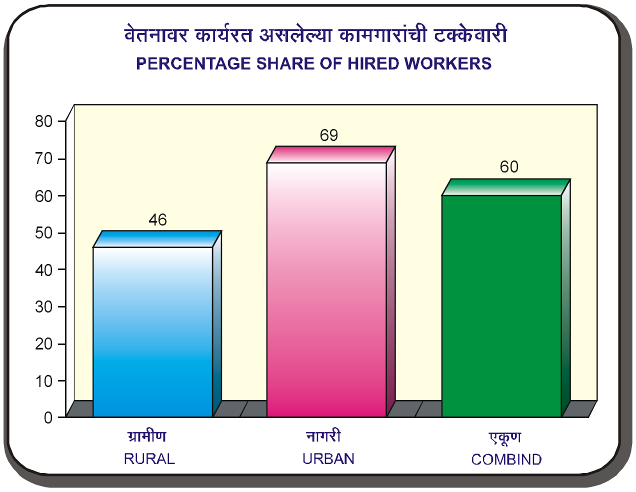

१४. कार्यरत असलेल्या ११८.२६ लाख व्यक्तींपैकी मुलामुलींचे एकत्रित प्रमाण ७.५ टक्के आहे. राज्यातील कार्यरत असलेल्या प्रौढ स्त्री कामगारांचे एकूण कामगारांशी प्रमाण १४.७ टक्के एवढे आहे. हे प्रमाण ग्रामीण भागात १६.६ टक्के तर नागरी भागात १३.५ टक्के आहे.

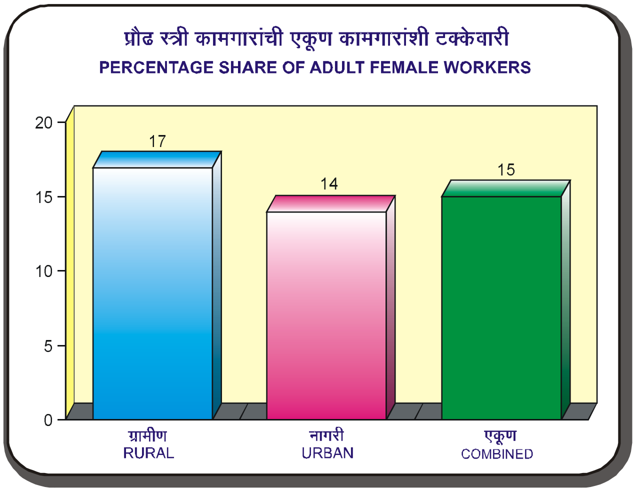

14. Out of 118.26 lakh persons working the proportion of children is 7.5 per cent. The proportion of adult female amongst total workers is 14.7 per cent in the State while this percentage in rural area is 16.6 and 13.5 per cent in urban areas.

१५. जिल्हानिहाय निष्कर्ष परिशिष्टामधील चार तक्त्यांमध्ये दर्शविले आहेत. जिल्हानिहाय उपक्रमांची व एकूण कार्यरत व्यक्तींची संख्या तक्ता क्रमांक १ मध्ये दर्शविली आहे. तक्ता क्र.२ मध्ये जिल्हानिहाय मोकळ्या जागेतील उपक्रमांची टक्केवारी व १० किंवा अधिक कामगार कार्यरत असलेल्या उपक्रमांची एकूण उपक्रमांशी टक्केवारी दर्शविली आहे. तक्ता क्र. ३ मध्ये कृषि व बिगर-कृषि उपक्रमांची टक्केवारी दर्शविली आहे. तक्ता क्र.४ मध्ये प्रत्येक जिल्ह्यातील एकूण कामगारांपैकी वेतनावरील कामगारांची टक्केवारी व प्रौढ स्त्री कामगारांची टक्केवारी दर्शविली आहे.

15. The districtwise results are presented in four tables, which are enclosed in Annexes Table 1 gives the districtwise number of enterprises and total persons employed and Table 2 gives the districtwise percentage of enterprises without premises and enterprises employing 10 or more workers in total enterprises. Table 3 presents percentage of agricultural and non-agricultural enterprises. Table 4 gives percentage of hired workers and that of adult female workers in which total persons employed in each district.

१६. राज्यातील कार्यरत व्यक्तीची जिल्हानिहाय संख्या विचारात घेता मुंबई जिल्ह्याचा (२६.२६ लाख) पहिला क्रमांक लागतो. तर त्या खालोखाल पुणे जिल्हा (११.३१ लाख), ठाणे (१०.३८ लाख), कोल्हापूर (७.३४ लाख), व औरंगाबाद (५.७६ लाख) यांचा क्रमांक लागतो.

एकूण रोजगार

Total Employment

पाच प्रमुख जिल्हे

Five major Districts

मुंबई	2626229 (22.21)	Mumbai
पुणे	1131907 (9.57)	Pune
ठाणे	1038379 (8.78)	Thane
कोल्हापूर	733886 (6.21)	Kolhapur
औरंगाबाद	575598 (4.87)	Aurangabad

टीप : कंसातील आकडे शेकडा प्रमाण दर्शवितात

Note : Figures in bracket represent percentage share

16. If we consider the districtwise number of employees in the state Mumbai district tops the list having 26.26 lakh employees followed by Pune district (11.31 lakh), Thane (10.38 lakh), Kolhapur (7.34 lakh) & Aurangabad (5.76 lakh).

तक्ता क्र.१ / Table No.1

जिल्हानिहाय उपक्रमांची व कार्यरत असलेल्या व्यक्तींची संख्या (पीक उत्पादन व मळे वगळून)

Number of enterprises and persons employed (Excluding crop production and plantation

(आकडे संपूर्णतः अस्थायी स्वरुपाचे आहेत) (Figures are purely provisional)

अ.क्र. Sl.No.	जिल्हा	उपक्रमांची संख्या Number of enterprises ग्रामीण Rural	शहरी Urban	एकूण Combined	एकूण रोजगार Total employment ग्रामीण Rural	शहरी Urban	एकूण Combined	District
1	मुंबई	0	5,68,367	5,68,367	0	26,26,229	26,26,229	Mumbai
2	ठाणे	60,469	2,57,007	3,17,476	1,85,413	8,52,966	10,38,379	Thane
3	रायगड	45,588	19,314	64,902	1,17,078	61,934	1,79,012	Raigad
4	रत्नागिरी	47,908	11,828	59,736	1,03,877	36,257	1,40,134	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	34,952	7,083	42,035	66,872	18,089	84,961	Sindhudurg
कोकण विभाग		**1,88,917**	**8,63,599**	**10,52,516**	**4,73,240**	**35,95,475**	**40,68,715**	**Konkan Division**
6	नाशिक	64,396	93,328	1,57,724	1,42,986	2,90,603	4,33,589	Nashik
7	धुळे	38,208	21,481	59,689	69,264	60,369	1,29,633	Dhule
8	नंदुरबार	16,134	12,843	28,977	31,791	28,753	60,544	Nandurbar
9	जळगाव	78,774	56,399	1,35,173	1,32,639	1,36,096	2,68,735	Jalgaon
10	अहमदनगर	1,10,079	48,419	1,58,498	2,36,612	1,67,523	4,04,135	Ahmednagar
नाशिक विभाग		**3,07,591**	**2,32,470**	**5,40,061**	**6,13,292**	**6,83,344**	**12,96,636**	**Nashik Division**
11	पुणे	1,21,727	2,23,207	3,44,934	3,10,966	8,20,941	11,31,907	Pune
12	सातारा	1,07,830	31,939	1,39,769	2,00,343	87,437	2,87,780	Satara
13	सांगली	1,28,020	39,148	1,67,168	2,22,133	97,012	3,19,145	Sangli
14	सोलापूर	1,02,400	54,551	1,56,951	1,82,670	1,92,607	3,75,277	Solapur
15	कोल्हापूर	2,91,689	78,723	3,,70,412	5,27,756	2,06,130	7,33,886	Kolhapur
पुणे विभाग		**7,51,666**	**4,27,568**	**11,79,234**	**14,43,868**	**14,04,127**	**28,47,995**	**Pune Division**
16	औरंगाबाद	1,89,852	72,262	2,62,114	4,12,218	1,63,380	5,75,598	Aurangabad
17	जालना	43,519	15,789	59,308	74,177	51,944	1,26,121	Jalna
18	परभणी	24,283	20,868	45,151	39,007	56,144	95,151	Parbhani
19	बीड	1,40,854	19,910	1,60,764	2,02,269	59,000	2,61,269	Beed
20	नांदेड	49,440	33,043	82,483	81,211	93,074	1,74,285	Nanded
21	उस्मानाबाद	51,713	15,330	67,043	88,055	38,241	1,26,296	Osmanabad
22	लातूर	46,996	24,452	71,448	79,743	72,958	1,52,701	Latur
23	हिंगोली	15,933	5,436	21,369	24,019	15,460	39,479	Hingoli
औरंगाबाद विभाग		**5,62,590**	**2,07,090**	**7,69,680**	**10,00,699**	**5,50,201**	**15,50,900**	**Aurangabad Division**
24	बुलडाणा	46,055	24,592	70,647	76,210	61,308	1,37,518	Buldana
25	अकोला	32,516	39,815	72,331	54,916	91,730	1,46,646	Akola
26	वाशिम	22,355	10,062	32,417	36,730	22,728	59,458	Washim
27	अमरावती	47,394	52,672	1,00,066	79,564	1,25,194	2,04,758	Amravati
28	यवतमाळ	59,512	29,280	88,792	99,112	69,146	1,68,258	Yavatmal
अमरावती विभाग		**2,07,832**	**1,56,421**	**3,64,253**	**3,46,532**	**3,70,106**	**7,16,638**	**Amravati Division**
29	वर्धा	32,052	18,082	50,134	61,239	47,427	1,08,666	Wardha
30	नागपूर	59,075	1,50,415	2,09,490	1,27,178	3,88,988	5,16,166	Nagpur
31	भंडारा	43,753	15,257	59,010	83,892	38,639	1,22,531	Bhandara
32	गोंदिया	39,120	8,289	47,409	24,344	24,344	48,688	Gondia
33	चंद्रपूर	42,735	27,290	70,025	90,608	81,031	1,71,639	Chandrapur
34	गडचिरोली	26,704	6,251	32,955	3,60,506	17,486	3,77,992	Gadchiroli
नागपूर विभाग		**2,43,439**	**2,25,584**	**4,69,023**	**7,47,767**	**5,97,915**	**13,45,682**	**Nagpur Division**
राज्य एकूण		**22,62,035**	**21,12,732**	**43,74,767**	**46,25,398**	**72,01,168**	**1,18,26,566**	**State Total**

तक्ता क्र.२ / Table No.2

उपक्रमांची निवडक वैशिष्ट्ये (पीक उत्पादन व मळे वगळून)

Selected characteristics of the enterprises (excluding crop production and plantation)

(आकडे संपूर्णत: अस्थायी स्वरुपाचे आहेत) (Figures are purely provisional)

अ.क्र. Sl.No.	जिल्हा	मोकळया जागेतील उपक्रमांची टक्केवारी @ Percentage of enterprises without premises @			१० किंवा अधिक कामगार असलेल्या उपक्रमांची टक्केवारी @ Percentage of enterprises employing 10 or more workers @			District
		ग्रामीण Rural	शहरी Urban	एकूण Combined	ग्रामीण Rural	शहरी Urban	एकूण Combined	
1	**मुंबई**	0.0	13.9	13.9	0.0	3.2	3.2	Mumbai
2	ठाणे	34.3	11.0	15.5	2.9	2.9	2.9	Thane
3	रायगड	25.0	13.8	21.7	2.9	3.4	3.0	Raigad
4	रत्नागिरी	20.4	17.3	19.8	2.4	3.7	2.6	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	26.2	25.3	26.0	1.3	2.0	1.4	Sindhudurg
कोकण विभाग		**27.0**	**13.2**	**15.7**	**2.5**	**3.1**	**3.0**	**Konkan Division**
6	नाशिक	11.0	12.3	11.8	1.9	2.6	2.3	Nashik
7	धुळे	31.1	18.4	26.5	1.2	2.2	1.6	Dhule
8	नंदुरबार	13.1	26.9	19.2	1.4	2.1	1.7	Nandurbar
9	जळगाव	27.5	25.0	26.4	0.7	1.5	1.1	Jalgaon
10	अहमदनगर	21.9	13.2	19.3	1.1	2.4	1.5	Ahmednagar
नाशिक विभाग		**21.8**	**16.9**	**19.7**	**1.2**	**2.2**	**1.6**	**Nashik Division**
11	पुणे	15.6	14.6	14.9	2.9	3.2	3.1	Pune
12	सातारा	18.5	12.0	17.0	0.8	2.3	1.1	Satara
13	सांगली	11.2	9.6	10.8	0.5	2.0	0.9	Sangli
14	सोलापूर	28.1	9.1	21.5	0.8	3.1	1.6	Solapur
15	कोल्हापूर	9.5	9.5	9.5	0.5	2.3	0.9	Kolhapur
पुणे विभाग		**14.6**	**12.3**	**13.8**	**1.0**	**2.8**	**1.7**	**Pune Division**
16	औरंगाबाद	20.4	27.9	22.4	1.1	1.8	1.3	Aurangabad
17	जालना	34.1	15.3	29.1	1.1	2.3	1.4	Jalna
18	परभणी	17.9	13.6	15.9	0.7	1.9	1.3	Parbhani
19	बीड	23.5	6.2	21.3	0.7	2.1	0.9	Beed
20	नांदेड	11.2	16.6	13.4	1.1	2.1	1.5	Nanded
21	उस्मानाबाद	20.2	10.5	18.0	1.6	2.4	1.8	Osmanabad
22	लातूर	12.1	5.2	9.7	0.9	2.4	1.4	Latur
23	हिंगोली	15.7	8.7	13.9	0.5	2.2	0.9	Hingoli
औरंगाबाद विभाग		**20.5**	**17.1**	**19.6**	**1.0**	**2.1**	**1.3**	**Aurangabad Division**
24	बुलडाणा	31.0	14.9	25.4	1.0	2.0	1.3	Buldana
25	अकोला	25.9	22.2	23.8	1.0	1.5	1.3	Akola
26	वाशिम	19.8	26.4	21.9	1.1	1.9	1.3	Washim
27	अमरावती	20.8	20.4	20.6	1.2	2.1	1.7	Amravati
28	यवतमाळ	25.7	21.7	24.4	1.3	1.8	1.5	Yavatmal
अमरावती विभाग		**25.1**	**20.6**	**23.2**	**1.1**	**1.9**	**1.5**	**Amravati Division**
29	वर्धा	28.1	14.6	23.2	0.9	1.6	1.2	Wardha
30	नागपूर	20.4	23.4	22.6	2.1	2.1	2.1	Nagpur
31	भंडारा	20.8	25.1	21.9	1.1	2.2	1.4	Bhandara
32	गोंदिया	25.4	12.7	23.2	1.0	2.8	1.3	Gondia
33	चंद्रपूर	25.6	21.5	24.0	4.9	2.8	4.1	Chandrapur
34	गडचिरोली	24.9	29.1	25.7	3.3	2.7	3.2	Gadchiroli
नागपूर विभाग		**23.7**	**22.4**	**23.1**	**2.2**	**2.2**	**2.2**	**Nagpur Division**
राज्य एकूण		**20.0**	**15.3**	**17.8**	**1.3**	**2.7**	**2.0**	**State Total**

@एकूण उपक्रमांमधील / In the total enterprises

तक्ता क्र.३/ Table No.3

एकूण उपक्रमांमधील कृषि व बिगर -कृषि उपक्रमांची टक्केवारी (पीक उत्पादन व मळे वगळून)

Percentage of agricultural and non-agricultural enterprises in the total enterprises (excluding crop production and plantation)

(आकडे संपूर्णत:अस्थायी स्वरुपाचे आहेत) (Figures are purely provisional)

अ.क्र. Sl. No	जिल्हा	ग्रामीण/Rural		शहरी/Urban		एकूण/Combined		District
		कृषि Agricultural	बिगर-कृषि Non-Agricultural	कृषि Agricultural	बिगर-कृषि Non-Agricultural	कृषि Agricultural	बिगर-कृषि Non-Agricultural	
1	मुंबई	0.0	0.0	0.9	99.1	0.9	99.1	Mumbai
2	ठाणे	7.3	92.7	1.1	98.9	2.3	97.7	Thane
3	रायगड	7.3	92.7	1.8	98.2	5.7	94.3	Raigad
4	रत्नागिरी	9.1	90.9	3.0	97.0	7.9	92.1	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	5.9	94.1	8.0	92.0	6.2	93.8	Sindhudurg
	कोकण विभाग	**7.5**	**92.5**	**1.1**	**98.9**	**2.2**	**97.8**	**Konkan Division**
6	नाशिक	6.3	93.7	0.6	99.4	3.0	97.0	Nashik
7	धुळे	15.5	84.5	1.0	99.0	10.3	89.7	Dhule
8	नंदुरबार	3.4	96.6	0.6	99.4	2.1	97.9	Nandurbar
9	जळगाव	16.3	83.7	1.8	98.2	10.2	89.8	Jalgaon
10	अहमदनगर	36.5	63.5	5.0	95.0	26.9	73.1	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	**20.7**	**79.3**	**1.8**	**98.2**	**12.6**	**87.4**	**Nashik Division**
11	पुणे	31.9	68.1	0.9	99.1	11.8	88.2	Pune
12	सातारा	27.3	72.7	3.2	96.8	21.8	78.2	Satara
13	सांगली	50.1	49.9	9.1	90.9	40.5	59.5	Sangli
14	सोलापूर	30.1	69.9	1.6	98.4	20.2	79.8	Solapur
15	कोल्हापूर	70.0	30.0	5.1	94.9	56.2	43.8	Kolhapur
	पुणे विभाग	**48.9**	**51.1**	**2.7**	**97.3**	**32.1**	**67.9**	**Pune Division**
16	औरंगाबाद	5.8	94.2	2.0	98.0	4.7	95.3	Aurangabad
17	जालना	14.8	85.2	1.0	99.0	11.1	88.9	Jalna
18	परभणी	7.8	92.2	0.7	99.3	4.5	95.5	Parbhani
19	बीड	39.3	60.7	0.9	99.1	34.5	65.5	Beed
20	नांदेड	6.7	93.3	2.4	97.6	5.0	95.0	Nanded
21	उस्मानाबाद	24.9	75.1	0.7	99.3	19.4	80.6	Osmanabad
22	लातूर	9.4	90.6	2.9	97.1	7.2	92.8	Latur
23	हिंगोली	5.0	95.0	1.1	98.9	4.0	96.0	Hingoli
	औरंगाबाद विभाग	**17.1**	**82.9**	**1.7**	**98.3**	**13.0**	**87.0**	**Aurangabad Division**
24	बुलडाणा	10.0	90.0	2.3	97.7	7.3	92.7	Buldana
25	अकोला	6.5	93.5	3.6	96.4	4.9	95.1	Akola
26	वाशिम	3.6	96.4	2.0	98.0	3.1	96.9	Washim
27	अमरावती	8.0	92.0	1.7	98.3	4.7	95.3	Amravati
28	यवतमाळ	9.4	90.6	1.5	98.5	6.8	93.2	Yavatmal
	अमरावती विभाग	**8.1**	**91.9**	**2.3**	**97.7**	**5.6**	**94.4**	**Amravati Division**
29	वर्धा	9.6	90.4	0.8	99.2	6.5	93.5	Wardha
30	नागपूर	23.5	76.5	1.8	98.2	7.9	92.1	Nagpur
31	भंडारा	26.8	73.2	5.1	94.9	21.2	78.8	Bhandara
32	गोंदिया	26.3	73.7	0.8	99.2	21.9	78.1	Gondia
33	चंद्रपूर	7.1	92.9	1.3	98.7	4.8	95.2	Chandrapur
34	गडचिरोली	9.3	90.7	3.2	96.8	8.1	91.9	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	**18.3**	**81.7**	**1.9**	**98.1**	**10.4**	**89.6**	**Nagpur Division**
	राज्य एकूण	**26.6**	**73.4**	**1.7**	**98.3**	**14.6**	**85.4**	**State Total**

तक्ता क्र.४/ Table No.4

एकूण कामगारांपैकी वेतनावर कार्यरत असलेल्या कामगारांची व प्रौढ स्त्री कामगारांची टक्केवारी

Percentage of hired workers and adult female workers in the total workers (excluding crop production and plantation)

(आकडे संपूर्णत: अस्थायी स्वरुपाचे आहेत) (Figures are purely provisional)

अ.क्र. Sl.No.	जिल्हा	वेतनावर कार्यरत असलेल्या कामगारांची टक्केवारी Percentage of hired workers			प्रौढ स्त्री कामगारांची टक्केवारी Percentage of adult female workers			District
		ग्रामीण Rural	शहरी Urban	एकूण Combined	ग्रामीण Rural	शहरी Urban	एकूण Combined	
1	मुंबई	0.0	78.4	78.4	0.0	13.4	13.4	Mumbai
2	ठाणे	70.8	68.6	69.0	14.9	12.7	13.1	Thane
3	रायगड	67.9	67.1	67.6	14.7	13.9	14.4	Raigad
4	रत्नागिरी	58.2	68.7	60.9	18.2	14.9	17.3	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	47.7	59.9	50.3	20.6	16.2	19.7	Sindhudurg
	कोकण विभाग	**64.0**	**75.7**	**74.4**	**16.4**	**13.3**	**13.6**	**Konkan Division**
6	नाशिक	57.0	64.0	61.7	14.9	12.7	13.4	Nashik
7	धुळे	44.5	61.0	52.2	11.4	11.8	11.5	Dhule
8	नंदुरबार	61.4	41.9	52.2	15.4	8.5	12.2	Nandurbar
9	जळगाव	38.2	56.3	47.4	11.5	8.7	10.1	Jalgaon
10	अहमदनगर	38.4	68.1	50.7	20.8	13.3	17.7	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	**44.6**	**62.3**	**53.9**	**16.1**	**11.8**	**13.8**	**Nashik Division**
11	पुणे	52.7	70.8	65.8	19.8	16.9	17.7	Pune
12	सातारा	37.9	59.5	44.5	21.9	15.4	19.9	Satara
13	सांगली	25.6	57.7	35.4	21.5	14.1	19.2	Sangli
14	सोलापूर	43.6	68.5	56.4	15.8	21.1	18.5	Solapur
15	कोल्हापूर	22.0	57.2	31.9	27.3	13.8	23.5	Kolhapur
	पुणे विभाग	**34.1**	**66.9**	**50.3**	**22.6**	**16.7**	**19.7**	**Pune Division**
16	औरंगाबाद	52.6	53.7	52.9	12.9	11.3	12.5	Aurangabad
17	जालना	32.0	67.4	46.6	13.9	9.7	12.2	Jalna
18	परभणी	37.0	58.8	49.9	12.5	9.8	10.9	Parbhani
19	बीड	29.4	64.2	37.3	9.5	11.3	10.0	Beed
20	नांदेड	42.2	61.6	52.5	11.5	9.2	10.3	Nanded
21	उस्मानाबाद	30.4	57.8	38.7	19.7	12.1	17.4	Osmanabad
22	लातूर	37.9	64.8	50.7	14.5	10.7	12.7	Latur
23	हिंगोली	39.9	73.2	52.9	9.8	10.8	10.1	Hingoli
	औरंगाबाद विभाग	**41.5**	**60.3**	**48.2**	**12.8**	**10.6**	**12.0**	**Aurangabad Division**
24	बुलडाणा	29.1	57.1	41.6	11.9	8.9	10.5	Buldana
25	अकोला	40.6	53.3	48.5	13.4	10.7	11.7	Akola
26	वाशिम	36.6	52.5	42.7	11.3	7.5	9.9	Washim
27	अमरावती	43.4	53.7	49.7	14.1	10.5	11.9	Amravati
28	यवतमाळ	41.7	53.1	46.4	14.9	10.4	13.0	Yavatmal
	अमरावती विभाग	**38.6**	**54.0**	**46.5**	**13.4**	**10.1**	**11.7**	**Amravati Division**
29	वर्धा	50.4	61.1	55.1	13.8	11.2	12.7	Wardha
30	नागपूर	47.1	59.1	56.1	20.0	14.8	16.1	Nagpur
31	भंडारा	39.4	50.4	42.9	18.0	18.8	18.2	Bhandara
32	गोंदिया	62.4	62.4	62.4	10.8	10.8	10.8	Gondia
33	चंद्रपूर	42.8	67.2	54.3	28.6	11.1	20.3	Chandrapur
34	गडचिरोली	92.2	59.5	90.7	3.3	12.4	3.7	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	**68.2**	**59.9**	**64.6**	**12.0**	**14.0**	**12.9**	**Nagpur Division**
	राज्य एकूण	**46.0**	**69.1**	**60.1**	**16.6**	**13.5**	**14.7**	**State Total**

ग्रामीण **R**

5 वी आर्थिक गणना - घरयादी

प्रपत्र क्र. 5 1

पृष्ठ क्र.

सूचना

1. खाली स्पष्ट केल्याप्रमाणे 0,1,2,3,4,5,6,7,8 आणि 9 हे इंग्रजी क्रमांकच फक्त वापरावे.
2. प्रपत्राची घडी करु नये.
3. प्रपत्र कठीण सपाट भागावर ठेऊन फक्त काळ्या शाईच्या बॉल/जेल पॉइंट पेनने भरावे.
4. सीमारेषेला स्पर्श न करता चौकोनाच्या मध्यभागी लिहावे.
5. खाडाखोड करु नये. दुरुस्ती असल्यास, संपूर्ण ओळ खोडून नवीन ओळीवर लिहावे.

(i) राज्याचे नाव	महाराष्ट्र	संकेतांक	
(ii) जिल्ह्याचे नाव		संकेतांक	
(iii) तालुक्याचे नाव		संकेतांक	
(iv) गावाचे नाव		संकेतांक	0
(v) प्रगणक गट क्र.			

ओळ क्र.	गणना घर क्र.	घराचा वर्गीकरण संकेतांक	उद्योग घटक क्र.	कुटुंब क्र.	उद्योगाचे/ कुटुंब प्रमुखाचे नाव	कुटुंबातील एखादी व्यक्ती या गणना घरात/अन्यत्र ठिकाणी मोकळ्या जागेत आर्थिक कार्यात कार्यरत आहे काय? (होय : 1, नाही 2)	कुटुंब/ घटकातील उद्योगाची संख्या	कुटुंब/घटकाच्या बाहेर **मोकळ्या जागी** चालविलेले उद्योग (संख्या) निश्चित ठिकाण नसलेले	कुटुंब/घटकाच्या बाहेर **मोकळ्या जागी** चालविलेले उद्योग (संख्या) निश्चित ठिकाण असलेले	उद्योगाची एकूण संख्या (स्तंभ 8+9+10)	कुटुंब/घटक वापरत असलेल्या गणना घराच्या बांधकामाचा प्रकार
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

A B C D

स्तंभ : 3	
फक्त निवासासाठी	1
निवासासह उद्योग घटकासाठी	2
फक्त उद्योग घटकासाठी	3
अन्य वापरासाठी (रिकामी धरुन)	4

प्रगणकाची स्वाक्षरी

प्रगणकाचे नाव

दिनांक: दिवस महिना वर्ष

तपासले आणि बरोबर आहे.

पर्यवेक्षकाची स्वाक्षरी

पर्यवेक्षकाचे नाव

दिनांक: दिवस महिना वर्ष

स्तंभ 12	
पक्के घर	1
कच्चे घर	2
अर्धे पक्के घर	3
इतर	9

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

नागरी (U)

5 वी आर्थिक गणना - घरयादी

प्रपत्र क्र. 5 2

पृष्ठ क्र.

सूचना

1. खाली स्पष्ट केल्याप्रमाणे 0,1,2,3,4,5,6,7,8 आणि 9 हे इंग्रजी क्रमांकच फक्त वापरावे
2. प्रपत्राची घडी करू नये
3. प्रपत्र कठीण सपाट भागावर ठेऊन फक्त काळ्या शाईच्या बॉल/जेल पॉइंट पेनने भरावे
4. सीमारेषेला स्पर्श न करता चौकोनाच्या मध्यभागी लिहावे
5. खाडाखोड करू नये. दुरुस्ती असल्यास संपूर्ण ओळ सोडून नवीन ओळीवर लिहावे

i) राज्याचे नाव: महाराष्ट्र — संकेतांक
ii) जिल्ह्याचे नाव — संकेतांक
iii) शहराचे नाव — संकेतांक
iv) क्रम संकेतांक
v) प्रभाग क्र.
vi) अन्वेषक घटक (iv) क्र.
vii) अन्वेषक घटकातील (iv) युएफएस ब्लॉक क्र.

ओळ क्र.	गणना घर क्र.	घराचा वर्गीकरण संकेतांक	उद्योग घटक क्र.	कुटुंब क्र.	उद्योगाचे/कुटुंब प्रमुखाचे नाव	कुटुंबातील/घरातील व्यक्ती या गणना घरात/अन्यत्र ठिकाणी मोकळ्या जागेत आर्थिक कार्यात कार्यरत आहे काय? (होय - 1 नाही - 2)	कुटुंब/घटकातील उद्योगांची संख्या	कुटुंब/घटकाच्या बाहेर **मोकळ्या जागी** चालविलेले उद्योग (संख्या)		उद्योगांची एकूण संख्या (स्तंभ 8+9+10)	कुटुंब/घटक वापरत असलेल्या गणना घराच्या बांधकामाचा प्रकार
								निश्चित ठिकाण नसलेले	निश्चित ठिकाण असलेले		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

स्तंभ 3	
फक्त निवासासाठी	1
निवासासह उद्योग घटकासाठी	2
फक्त उद्योग घटकासाठी	3
अन्य वापरासाठी रिकामी घरे	4

प्रगणकाची स्वाक्षरी

प्रगणकाचे नाव

दिनांक: दिवस | महिना | वर्ष

तपासले आणि बरोबर आहे

पर्यवेक्षकाची स्वाक्षरी

पर्यवेक्षकाचे नाव

दिनांक: दिवस | महिना | वर्ष

स्तंभ 12	
पक्के घर	1
कच्चे घर	2
[illegible]	3
इतर	9

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

ग्रामीण (R)

ग्रामीण (R)

5 वी आर्थिक गणना - उद्योग प्रपत्र

प्रपत्र क्र. 5 3

पृष्ठ क्र.

i) राज्याचे नाव: महाराष्ट्र — संकेतांक ii) जिल्ह्याचे नाव — संकेतांक

iii) तालुक्याचे नाव — संकेतांक

iv) गावाचे नाव — संकेतांक v) प्रगणक गट क्र.

आळ क्र	उद्योग ठिकाणाची स्थिती संकेतांक	या पृष्ठावरील उद्योगासाठी सलग अनुक्रमांक	उद्योगाच्या आर्थिक कार्याचे वर्णन	मुख्य कार्य : 1, गौण कार्य : 2	राष्ट्रीय उद्योग वर्गीकरण - 2004 संकेतांक (जिल्हा स्तरावर नोंदविण्यात येईल)	उद्योगाचे वर्गीकरण (शेतकी 1, बिगर शेतकी 2)	उद्योगाचा हंगाम संकेतांक	मालकी संकेतांक	मालकाचा सामाजिक गट संकेतांक	कार्यालयीन संकेतांक	नोंदणी संकेतांक		उद्योगात सामान्यतः काम करीत असलेल्या व्यक्तींची संख्या — एकूण (वेतनावरील + विना-वेतन): प्रौढ (पुरुष)	प्रौढ (स्त्रिया)	मुलगे	मुली	एकूण (स्तंभ 12 ते स्तंभ 15)	विना-वेतन काम करणारे: प्रौढ (पुरुष)	प्रौढ (स्त्रिया)	मुलगे	मुली	विना वेतनावरील एकूण	वित्तीय स्रोत		
1	2	3	4	4 (a)	5	6	7	8	9	10	11(a)	11(b)	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
X		← भरलेल्या ओळींची संख्या X च्या समोर लिहा →		X																				
Y		← संकेतांक 1 असलेल्या ओळींची संख्या Y च्या समोर लिहा →		Y																				Y
		प्रत्यक्ष स्तंभांची बेरीज Z च्या समोर लिहा →											Z					Z				Z		

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

नागरी (U)

5 वी आर्थिक गणना - उद्योग प्रपत्र

प्रपत्र क्र. 5 4

पृष्ठ क्र.

i) राज्याचे नाव: महाराष्ट्र संकेतांक

ii) जिल्ह्याचे नाव संकेतांक

iii) शहराचे नाव संकेतांक

iv) फ्रेम संकेतांक

v) प्रभाग क्र.

vi) अन्वेषक घटक (IV) क्र.

vii) अन्वेषक घटकातील (IV) युएफएस ब्लॉक क्र.

ओळ क्र.	उद्योग ठिकाणाची स्थिती - संकेतांक	या पृष्ठावरील उद्योगासाठी सलग अनुक्रमांक	उद्योगाच्या आर्थिक कार्याचे वर्णन	मुख्य कार्य : 1, गौण कार्य : 2	राष्ट्रीय उद्योग वर्गीकरण - 2004 संकेतांक (जिल्हा स्तरावर नोंदविण्यात येईल)	उद्योगाचे वर्गीकरण (शेतकी-1, बिगर शेतकी-2)	उद्योगाच्या हंगाम संकेतांक	मालकी संकेतांक	मालकाचा सामाजिक गट संकेतांक *	कार्यासाठी वापरली जाणारी शक्ती/इंधन संकेतांक	नोंदणी संकेतांक		उद्योगात सामान्यत: काम करीत असलेल्या व्यक्तींची संख्या — एकूण (वेतनावरील + विना-वेतन): प्रौढ (पुरुष)	प्रौढ (स्त्रिया)	मुलगे	मुली	एकूण (स्तंभ 12 ते स्तंभ 15)	'विना वेतन' काम करणारे: प्रौढ (पुरुष)	प्रौढ (स्त्रिया)	मुलगे	मुली	विना-वेतनावरील एकूण (स्तंभ 17 ते स्तंभ 20)	वित्तीय स्रोत	पत्ता चिठ्ठी जोडली (होय-1, नाही-2)
1	2	3	4	4(a)	5	6	7	8	9	10	11(a)	11(b)	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23

X ← भरलेल्या ओळींची संख्या X च्या समोर लिहा → X

Y ← संकेतांक 1 असलेल्या ओळींची संख्या Y च्या समोर लिहा → Y

प्रत्यक्ष संख्यांची बेरीज Z च्या समोर लिहा → Z Z Z Y

प्रगणकाची स्वाक्षरी — दिनांक: दिवस महिना वर्ष

प्रगणकाचे नाव

पर्यवेक्षकाची स्वाक्षरी — दिनांक: दिवस महिना वर्ष

पर्यवेक्षकाचे नाव

स्तंभ 2	
मोकळ्या जागेतील	1
घराच्या परिसरात चालणारे	2

स्तंभ 7	
बारमाही	1
बारमाही नसलेले	2

स्तंभ 8	
(i) शासकीय आणि सार्वजनिक उपक्रम	1
(ii) खाजगी उद्योग	
ना नफा संस्था	2
[illegible]	3
[illegible]	4
[illegible]	5
[illegible]	6
सहकारी	7

स्तंभ 9	
(i) खाजगी उद्योग	
स्त्री - अ.जा.	1
स्त्री - अ.ज.	2
स्त्री - इमाव	3
स्त्री - इतर	4
पुरुष - अ.जा.	5
पुरुष - अ.ज.	6
पुरुष - इमाव	7
पुरुष - इतर	8
(ii) खाजगी शिवाय अन्य उद्योग	9

स्तंभ 10	
शक्ती शिवाय	1
वीज	2
दगडी कोळसा कोळसा	3
पेट्रोल डिझेल रॉकेल	4
एलपीजी नैसर्गिक गॅस	5
जळाऊ लाकूड	6
पशु शक्ती	7
अपारंपारिक ऊर्जा	8
अन्य	9

स्तंभ 11 (a) व 11 (b)	
नोंदणी नसलेले	0
खालीलप्रमाणे नोंदणी केलेले/मान्यता प्राप्त	
कारखाना अधिनियम 1948	1
राज्य उद्योग संचालनालय	2
खादी ग्रामोद्योग महामंडळ खादी ग्रामोद्योग बोर्ड	3
हातमाग हातमाग हस्तकला विकास आयुक्त	4
वस्त्र आयुक्त कॉयर कमिशनर कॉयर बोर्ड	5
सेंट्रल सिल्क बोर्ड	5
केंद्रीय उत्पादन विक्रीकर अधिनियम	6
दुकाने व आस्थापना अधिनियम	7
सहकारी संस्था/कामगार कायदा	8
इतर संस्थांकडे नोंदणी केलेले	9

स्तंभ 22	
वित्तीय सहाय्य न घेतलेले	0
शासकीय अर्थसहाय्य	1
वित्तीय संस्थांकडून कर्ज घेतलेले	2
खाजगी सावकाराकडील कर्ज	3
इतर (जसे अशासकीय संस्था, स्वयंसेवी संस्था)	9

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

* मालकाचा सामाजिक वर्ग (स्तंभ 9) हा राज्याच्या धोरणानुसार असेल.

ग्रामीण **R**

5 वी आर्थिक गणना - उद्योग गोषवारा

प्रपत्र क्र. | 5 | 5 |

पृष्ठ क्र.

i) राज्याचे नाव: महाराष्ट्र — संकेतांक

ii) जिल्ह्याचे नाव — संकेतांक

iii) तालुक्याचे नाव — संकेतांक

iv) गावाचे नाव — संकेतांक 0

v) प्रगणक गट क्र.

	उद्योग प्रपत्राचा पृष्ठ क्र.	उद्योगांची एकूण संख्या: मोकळ्या जागेतील उद्योग - उद्योग प्रपत्राच्या स्तंभ 2 मधील (Y) ची संख्या	उद्योगांची एकूण संख्या: गणना घरात चालणारे उद्योग - उद्योग प्रपत्राच्या स्तंभ 2 मधील (X-Y) ची संख्या	उद्योगांची एकूण संख्या: शेतकी उद्योग - उद्योग प्रपत्राच्या स्तंभ 6 मधील (Y) ची संख्या	उद्योगांची एकूण संख्या: बिगर शेतकी उद्योग - उद्योग प्रपत्राच्या स्तंभ 6 मधील (X-Y) ची संख्या	उद्योगांची एकूण संख्या: शेतकी आणि बिगर शेतकी उद्योग-गोषवारा पत्रकाचे (स्तंभ 4 + स्तंभ 5)	उद्योगात सामान्यतः काम करीत असलेल्या व्यक्तींची संख्या: प्रौढ पुरुष उद्योग प्रपत्राच्या स्तंभ 12 मधील (Z) ची संख्या	उद्योगात सामान्यतः काम करीत असलेल्या व्यक्तींची संख्या: प्रौढ स्त्रिया उद्योग प्रपत्राच्या स्तंभ 13 मधील (Z) ची संख्या	उद्योगात सामान्यतः काम करीत असलेल्या व्यक्तींची संख्या: एकूण उद्योग प्रपत्राच्या स्तंभ 16 मधील (Z) ची संख्या	उद्योगात सामान्यतः विनावेतन काम करीत असलेल्या व्यक्तींची संख्या: प्रौढ पुरुष उद्योग प्रपत्राच्या स्तंभ 17 मधील (Z) ची संख्या	उद्योगात सामान्यतः विनावेतन काम करीत असलेल्या व्यक्तींची संख्या: प्रौढ स्त्रिया उद्योग प्रपत्राच्या स्तंभ 18 मधील (Z) ची संख्या	उद्योगात सामान्यतः विनावेतन काम करीत असलेल्या व्यक्तींची संख्या: एकूण [उद्योग प्रपत्राच्या स्तंभ 21 मधील (Z) ची संख्या]	10 किंवा अधिक कामगार असलेले उद्योग - उद्योग प्रपत्रातील स्तंभ 23 मधील (Y) ची संख्या	
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	B
														D
C	एकूण													

प्रगणकाची स्वाक्षरी

प्रगणकाचे नाव

दिनांक: दिवस | महिना | वर्ष

तपासले आणि बरोबर आहे

पर्यवेक्षकाची स्वाक्षरी

पर्यवेक्षकाचे नाव

दिनांक: दिवस | महिना | वर्ष

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

पृष्ठ क्र. [ ][ ]

i) राज्याचे नाव: महाराष्ट्र — संकेतांक [ ][ ]

ii) जिल्ह्याचे नाव: [ ] — संकेतांक [ ][ ]

iii) शहराचे नाव: [ ] — संकेतांक [ ][ ]

iv) फ्रेम संकेतांक [ ][ ] — v) प्रभाग क्र. [ ][ ][ ][ ][ ]

vi) अन्वेषक घटक (IV) क्र [ ][ ][ ][ ][ ] — vii) अन्वेषक घटकातील (IV) युएफएस ब्लॉक क्र. [ ][ ]

	उद्योग प्रपत्राचा पृष्ठ क्र.	उद्योगांची एकूण संख्या					उद्योगात सामान्यतः काम करीत असलेल्या व्यक्तींची संख्या			उद्योगात सामान्यतः विनावेतन काम करीत असलेल्या व्यक्तींची संख्या			10 किंवा अधिक कामगार असलेले उद्योग - उद्योग प्रपत्रातील स्तंभ 23 मधील (Y) ची संख्या	
		मोकळ्या जागेतील उद्योग - उद्योग प्रपत्राच्या स्तंभ 2 मधील (Y) ची संख्या	गणना घरात चालणारे उद्योग - उद्योग प्रपत्राच्या स्तंभ 2 मधील (X-Y) ची संख्या	शेतकी उद्योग - उद्योग प्रपत्राच्या स्तंभ 6 मधील (Y) ची संख्या	बिगर शेतकी उद्योग - उद्योग प्रपत्राच्या स्तंभ 6 मधील (X-Y) ची संख्या	शेतकी आणि बिगर शेतकी उद्योग- गोषवारा पत्रकाचे (स्तंभ 4 + स्तंभ 5)	प्रौढ पुरुष उद्योग प्रपत्राच्या स्तंभ 12 मधील (Z) ची संख्या	प्रौढ स्त्रिया उद्योग प्रपत्राच्या स्तंभ 13 मधील (Z) ची संख्या	एकूण उद्योग प्रपत्राच्या स्तंभ 16 मधील (Z) ची संख्या	प्रौढ पुरुष उद्योग प्रपत्राच्या स्तंभ 17 मधील (Z) ची संख्या	प्रौढ स्त्रिया उद्योग प्रपत्राच्या स्तंभ 18 मधील (Z) ची संख्या	एकूण [उद्योग प्रपत्राच्या स्तंभ 21 मधील (Z) ची संख्या]		
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	B
														D
C	एकूण													

प्रगणकाची स्वाक्षरी

प्रगणकाचे नाव

तपासले आणि बरोबर आहे.

दिनांक: दिवस [ ][ ] महिना [ ][ ] वर्ष [ ][ ]

पर्यवेक्षकाची स्वाक्षरी

पर्यवेक्षकाचे नाव

दिनांक: दिवस [ ][ ] महिना [ ][ ] वर्ष [ ][ ]

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

5 वी आर्थिक गणना - पत्ता चिठ्ठी

(जेव्हा कामगारांची संख्या 10 किंवा अधिक आहे तेव्हा भरावयाचे)

I. उद्योग प्रपत्र क्र. 5

II. ओळख तपशील

फक्त ग्रामीण क्षेत्रासाठी

राज्याचे नाव	MAHARASHTRA	संकेतांक	
जिल्ह्याचे नाव		संकेतांक	
तालुक्याचे नाव		संकेतांक	
गावाचे नाव		संकेतांक	0
प्रगणक गट क्र.			

फक्त नागरी क्षेत्रासाठी

राज्याचे नाव	MAHARASHTRA	संकेतांक	
जिल्ह्याचे नाव		संकेतांक	
शहराचे नाव		संकेतांक	
iv) फ्रेम कोड			
v) प्रभाग क्र.			
vi) अन्वेषक घटक (IV) क्र.			
vii) अन्वेषक घटकातील (IV) ग्रुपनुसार गट क्र.			

III. उद्योग प्रपत्राचा पृष्ठ क्र.

IV. संबंधित पृष्ठावरील उद्योगाचा अनुक्रमांक

V. उद्योगात काम करणाऱ्या एकूण व्यक्तींची संख्या

VI. विना वेतन काम करणाऱ्या व्यक्तींची संख्या

VII. उद्योग सुरु झाल्याचे वर्ष

VIII. उद्योगाच्या प्रमुख आर्थिक कार्याबाबतचा तपशील

IX. एनआयसी संकेतांक

(जिल्हा स्तरावर भरावयाचा)

X. उद्योगाचे संपूर्ण पत्त्यासह नाव

A. मराठी इंग्रजी भाषेतील पत्ता

B. इंग्रजी भाषेतील पत्ता (प्रत्येक चौकोनात एक कॅपिटल अक्षर याप्रमाणे)

उद्योगाचे कुटुंब प्रमुखाचे नाव*

पत्ता

पिन कोड

दूरध्वनी क्र.

फॅक्स क्र.

ई-मेल पत्ता @

प्रगणकाची स्वाक्षरी

प्रगणकाचे नाव

दिनांक — दिवस / महिना / वर्ष

पर्यवेक्षकाची स्वाक्षरी

दिनांक — दिवस / महिना / वर्ष

* उद्योगाचे नाव उपलब्ध नसल्यास मालकाचे/प्रमुखाचे नाव नोंदवावे.

सूचना 1. हे पत्रक बाब क्र. X (A) वगळता अन्य सर्व बाबींकरिता केवळ इंग्रजीतूनच भरावयाचे आहे.

2. बाब क्र. X (B) ची माहिती भरताना, प्रत्येक शब्दानंतर एक चौकोन रिकामा सोडावा.

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई